

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

zhaja vsak četrtek in volja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Nesrečni sad nemško-liberalnega šuntanja.

Še preden so bile razpisane nove volitve za deželni zbor štajerski, so nemški liberalni listi meščane šuntali, naj pokažejo sedaj svojo moč, svoj upliv na kmetske ljudi, da Slovenci pri volitvah propadnejo in se nemški liberalizem, t. j. gospodstvo meščanov, na Štajerskem podaljša zopet na 6 let.

Posluhnili na ta nauk so najprej Celjani, najhuje pa Slov. bistriški priseljenci pa nemškutarji. Začeli so močno rogoviliti s celjskim „lisjakom“ s prajzovskim šulvereinom, z lažmi, denarjem, šnopsom in pretepi. Čeravno Slov. Bistrica s Slov. Gradcem in par trgi vkup še ne 5000 ljudi ne šteje, voli vendar 1 poslanca, med tem ko 55.000 kmetovskih ljudi v ptujko-rogačkem okraji tudi le 1 poslanca ima. Pa to jim ni zadosti. Še kmetom pšejo svoje liberalne glavače, n. pr. Schmidererja in hočejo tako celo okolico, ves okraj strahovati in zapeljati.

Globoko doli proti Makolam, visoko gori v Pohorje so potovali in ljudi šuntali zoper svoje dosedanje poslance ter legali, da so ti „Poljakom 16 milijonov šenkali“. Ko so izvedeli, da bo pri sv. Martinu na Pohorji dne 6. julija shod, sklenejo to zabraniti in slovenske govornike preteptsti. V to so najeli več zapeljanih mož, odvisnih rogoviležev, upijanjenih fantov, drvarjev. Najhuši je bil g. Štogerjev pristaš, št. Vrečko (Šturm), potem Zorko in Repnigg. Ta je fantom 3 litre šnopsa kupil, da so ga kar skoz krov ulivali. Zorko je v noči poprej maj s slovensko zastavo podžagal in podrl. Vse je bilo iz Bistrice tako nasnovano, da bi Slovincem shod zabranili. Veselili so pa se uže naprej tako močno in naglo, da so kar v Gradcu „Tagespošti“ telegrafirali, da je shod razgan „gesprengt“ in v Maribor, da so slovenski govorniki bili tepeni.

Toda Bog je vse drugače obrnil Slovincem na čast, nemškutarjem v nesrečo, jihovim

šuntarjem v Bistrici, Mariboru in Celji pa v sramoto in mogoče tudi v pogubo.

Bilo je pa tako: krasno nedeljo 6. t. m. pridejo gospodje dr. Radaj (čeravno bolehen), dr. Dominkuš, Dečko in Žunko k sv. Martinu na Pohorji, ostanejo pri službi božji in se podajo v gostilno vrliga domoljuba in krčmarja Trgleca. Od nemčurjev najeta in podšuntana, deloma uže pijana druhal pod komando Šturma, Zorka in Repnika začne ropotati in kričati okolo hiše in v lojpi. V sobo pa je le Zorko stopil. Tukaj izvolijo navzoči župani in domoljubi g. Žigarta za predsednika; dr. Radaj začne poročati o deželnem zboru štajerskem. Govori nekaj časa vedno moten od treh šuntarjev in neke pijane babe, ki so upijali: 16 milijonov ste Poljakom „šenkali“.

Sedaj da dr. Radaj shod sklenoti, se vsede s tovarši k županom ter pijejo in jejo mirno, kar jim je krčmar dati mogel. Po preteku 1/2 ure vzdignejo se vsi in odidejo z župnikom vred. Druhal je sicer upila, nek fantič je celo dr. Dominkušu hotel pot zastaviti rekoč: „vun Vas pa ne pustimo“. Toda smehljaje mu reče: otročle, kaj bi rado? Fant stopi osramoten v stran in Zorko sune le možkega, da je padel med odhajajoče. Kakih 1000 korakov od krčme srečajo dva žandarja, ki na vprašanje dr. Radaja odgovorita, da ga prideta branit, ker sta čula, da so Bistričani rogoviležev v št. Martinu najeli.

Žandarja sta res o pravem času prišla, kajti sedaj je druhal nameravala za gospodi vdreti in kamenje poganjati, ali ko zagleda bajonete, umakne se nazaj. Gospodje so potem prišli kmalu k narodnemu Šlambergerju v Kalšah, kder so bili radostno sprejeti, in zvečer domov v Maribor. Nobenemu se ni zgodilo nič žalega.

Po odhodu dr. Radaja gre druhal v Grossovo krčmo, kder začne pretep. Vrečko (Šturm) udari z glažom neko žensko po glavi. Žandarji prihitijo iz šole na pomoč, so pa zasramovani. Zgrabijo torej Šturma in ga ženejo k

Trglecu, ali sedaj jih napadne vsa druhal kričajoč: „ubijte žandarje“. To bi se zgodilo pa hrabri Žigert, vrli Ačko, župan Bojtinski, pogumni Trglec (domači župan Vrečkov brat se je pa sramotno za Šmartinčanje obnašal) priskoči, do zamorejo žandari bajonete rabiti. Pozneje zažene se še enkrat druhal v nje, pa je zopet s pomočjo Slovencev vodbita. Ranjenih razsajalcev je 7 in v kajho odpeljanih 5, namreč: St. Sturm (Vrečko), Anton Koren, Andrej Pristavnik, Martin Brentuša in hlapec Anton Blažič, Sturm je bil ves raztrgan, je grozno psoval na cesarja (česar se je gotovo le tam naučil, kder znani Sorschagg) in ko so ga mimo Stigerjeve hiše v Slov. Bistrici gnali, je zaupil: glejte zdaj nemčurja ženejo, pa sem moral tako delati, ker me je plačal. Zadosti.

Slovenec more ta grdi nasledek bistriškega šuntanja le koristiti. Kmet Pristavnik iz Kalš, ki je z nemškutarji vlekel, je djal: „do sedaj sem z njimi držal, sedaj pa me je sram“. Da, sram bodi vse, ki so kedaj bistriškimi zapeljivcem svojo slovenstvo, svoj rod, svojo pamet, svoj glas prodali. Sedaj je čas poboljšanja. Slovenci, otreste povsod nemško-liberalne jerobe in zapeljivce. Volite povsod slovenske volilne može, slovenske poslance!

Volilni shod pri sv. Lovrenci v Slov. goricah.

V prostornej, lepo s cesarsko in slovenskimi zastavami okinčanej hiši g. Koserja bilo je 6. t. m. obilno naroda zbranega; iz Ptujali bili so navzoči gospodje: dr. Gregorič, dr. Ploj, Jureca, Romih. Predsednik g. Petek nagovori zbrane jedrno, predstavi g. plem. Premersteina, c. k. glavarja, kot vladinega zastopnika. Z ozirom na bližnje volitve pravi, da je nam treba kandidata učenega, zgovornega in pogumnega. Vse te lastnosti najdemo pri g. dr. L. Gregorci, profesorji bogoslovja v Mariboru [rojenem pri sv. Vrbanu nad Ptujem], njemu podelim besedo.

Kandidat živahno pozdravljen, razlaga v 5/4 ure trajajočem govoru in dokazuje, kako je kmetški stan pa slovenski narod na Štajerskem v nevarnosti uničen biti. Sedaj imamo upanja, da se tukaj pomaga, ker je mogoče, da zmagajo nemški konservativci in Slovenci pri volitvah, in dobijo večino v deželnem zboru v Gradci ter deželo Štajersko rešijo 23letnega nasilstva nemških liberalcev.

V poslanca izvoljen hoče kmetškemu stanu v korist v Gradci nasvetovati takšno „kmetško enketo“ (t. j. odbor ali komisijo mož, zlasti županov, ki imajo uzroke propadanju kmetov preiskati in potrebne pomočke nasvetovati), kakoršno je g. dr. Vošnjak v Ljubljani sprožil in

ki je uže najpotrebnejše v rešenje kmetov nasvetovala. Posebič pa hoče delati na to, da se kmetom v korist prenapredi občinska in domovinska postava, okrajni zastopi odpravijo ali popravijo, občinam pravica da ugovarjati zoper prosto ženitovanje nemaničev, dalje da se prenapredi sedanje dedno pravo (Erbrecht), ustavi svobodno trgiranje gruntov, kmetom pa, kredita vrednim in potrebnim, pomore pri posojilnicah itd. do peněz proti manjšim obrestim itd.

V narodnem oziru hoče boriti se za uredničenje Slovencev postavno uže zajamčene enakopravnosti: v deželnem zboru, deželnem odboru, deželskem šolskem svetu, sploh povsod na Slovenskem v šolah, uradih in javnem življenju.

Boriti se pa hoče za svetinje narodove, za koristi svojih kmetških volilcev s tisto odločnostjo in neustrašljivostjo, s katero on uže 10 let vkljub vsemu preganjanju ureduje list „Slov. Gospodar“, vselej po lepem geslu: Vse za vero, dom, cesarja.

Govornika so navzoči jako pazljivo poslušali, zaporedom glasno in živahno odobrvali. Naposled priporoči v genjenih besedah g. Petek kandidaturu g. dr. Gregoreca za ptujsko-rogački okraj. Z burnim živijo-klicanjem bila je vsprejeta.

Na to poprosi g. kandidat še besede in reče: „dne 9. junija t. l. bil je v Celji shod odličnejih domoljubov poklican po odboru „Slov. društva“. Pozvani so bili vsi državni in deželni poslanci in narodnjaki vseh okrajev spodnje-štajerskih. Za ptujsko-rogački okraj je č. g. Bož. Raič, ker se je on sam odločno branil, mene nasvetoval za kandidata in to je bilo radostno vsprejeto. Vendar dnes se o tej reči prvič govori javno, dalje je R. Raič naslednik Hermanov za Dunaj. Zato je spodobno in umestno, da se njemu kandidatura najprvlje od slavnega volilnega shoda ponudi tudi za Gradec. Le če g. R. nebi hotel, prevzamem jaz kandidaturu. Tako postopanje nam je potrebno, da vsi in povsod složno in veselo poprememo volilno borbo in sijajno zmagamo“. Ta nasvet je bil v zadovoljnost vsem vsprejet in potem s trikratnim živijo, svitlemu cesarju volilni shod končan. Hvala vsem, ki so pripomagali.

Gospodarske stvari.

Kako špargelj dolgo časa črstev ohraniti.

V izpeljavo tega je treba dveh reči v prah stolčnega lesnega oglja in pa zabojček, ki se dade zrakotesno zapreti.

Glavice frišno narezanega špargeljna se v tenek svilnat papir zavijejo, da jih ogeljni prašek ne očrni in se med nje ne nabere. Debelejši konci, če so poprečno rezani, se rano

porežejo in kratko časa na vročo železno ploščo poddržijo, da se po vrhu nekoliko z ogeljem prevlečejo. Na to se dva zaboja na 2 centimetra debelo s suhim ogeljnim lesnim prahom nasuje. Na to ogljeno plast se položi plast na povedan način pripravljenih špargeljnov vendar tako, da se jeden drugega ne dotika. Med špargeljne in na nje se zopet natrosi ogeljnega praha nanj zopet naloži plast špargeljna in to tako naprej dokler zadnja plast ogeljnega praha vse špargeljnovne plasti po vrhu pokriva. Zaboj se slednjič zrakotesno zabije, t. j. s svinjcem zalije in na primernem mestu do porabe hranuje.

Pomoček proti tako imenovanemu hišnemu volku ali hišni gobi.

Hišni volk ali hišna goba le tam živetari in raste, kjer so prostori z vlažnim in zaduhlim zrakom napolnjeni. Zato je prvi pogoj volka odpraviti skrb za dobro in izdatno prozračenje dotičnega prostora. Ko bi bilo mogoče vse ono, na katerem se je volk zaredil, odpraviti, bi bil volk najprej in najbolj čisto pregnan, ker pa to ni lahko mogoče, se mora volk postrugati in mesta, na katerih je sedel, z železnim vitriolom pomazati. Za zmirom pa tudi to ne pomaga.

Krmljenje mladih prasat.

Dokler prasci še pri starki sesajo, jim sploh druge hrane od maternega mleka ni treba. Proti koncu dojitve pa, da se prasci na drugo hrano privadijo, se jim sme že kaj drugega naprej postavljati in sicer mlačno kravje, mleko, pomešano z moko ali krupo. Ko se mladiči odstavijo, se ti pijači brez skrbi nekaj sladovnih klic primešati smeje, pa treba je gledati na to, da so te klice zdrave in ne plesnive ali nagnjite.

Sejmi. 12. jul. Planina, Rogatec, Šoštanj, 14. jul. Loče, 15. jul. Dobova, Rozalija, Zdole, 16. jul. Dobje, 17. jul. sv. Ana v Slov. goricah, Muta, sv. Filip v Beračah.

Dopisi.

Iz Konjic. (K volitvam.) Bližajo se volitve volilnih mož za deželni zbor štajerski. V tem važnem času treba je, vsem Slovencem v našem okraji pojasniti in razkladati, kaj imajo storiti, ako hočejo izpolniti svojo dolžnost ne samo sebi v korist, ampak Slovencem sploh. Volitve volilnih mož morajo dokazati, da so si Slovenci zavedni, kaj pomenijo volitve in imajo biti živi izraz cele občine. Slovenske občine bodo volile samih narodnjakov, nemškutarške si izbrale nemčurjev, odpadnikov in takih mož, kateri par nemških besed slabo lomijo, da se jim vsak človek in posebno pošten Nемеc mora

smejati in ki po tem takem kažejo, da radi v lastno skledo pljuvajo. Takih občin je v konjiškem okraji sicer malo, alj nemškutarji se še zmirom preveč gibljejo, in trebalo bode, da se tem sovražnikom slovenskega naroda jedenkrat izdatno pod nos zakadi. Nemškutarji le na svoj hasek in dobiček gledajo, za blagor kmeta jim ni mar, temveč si prizadevajo na vse kriplje, kako bi kmeta do golega izlekli. Če se kmetu hudo godi, mislijo ti poštenjaki, da je zdaj čas, se obogatiti, ker se kmet v takih zadregah najlože odere. Takih ljudi se mora Slovenec bati in braniti, ter kolikor mogoče se jim izogniti. Tistim ljudem pa, ki se od renegatov pustijo slepariti, jih za to še hvalijo, in se jim še prilizujejo, tem moramo reči, da so si sami krivi, če jim hudo gre. Nemškutarji in liberalci nam očitajo, da z duhovščino držimo; res je, da rodoljubne za kmete vnete duhovnike ljubimo, pa slovenski duhovniki se tudi v obče s kmetom radi pečajo, ga ljubijo in se za njegov blagor potezajo; duhovniki so izobraženi ljudje, ki kmetu vendar svetovati morejo. S takimi ljudmi Slovenec mora iti in z njimi držati. In glejte! Če nek slovenski duhovnik odpadne in liberalcem pristopi, kako ga ti hvalijo, mu roke poljubijo. Taki je za nemčurje pravi mešnik, taki je beli golobček! Hvala Bogu! da jih je malo takih. Liberalci in nemčurji našim poslancem očitajo, da so oni krivi, da kmet mora toliko davkov plačati. Mislimo, da med nami ni takega neumnega kmeta, ki bi tako laž verjel. Da bi naši poslanci veselje imeli, ubogim kmetom davke nalagati, to je tako neslana bedarija, da človek osupne, ako bere in čita, da nemškutarji hočejo slovenskega kmeta splasiti, če mu take oslarije vrivajo. Slovenski kmet dobro ve, zakaj se davki povikšajo, on vé, da so zlasti na Štajerskem do sedaj celih 23 let v Gradci večino imeli ne naši, ampak nemški liberalni poslanci ter deželne stroške od 860.000 fl. napeli do 4.500.000 fl. Naši poslanci so le zavirali, a celo zavreti niso mogli, ker jih je premalo bilo. Letos utegne tega konec biti, ker je upanja, da pridejo slovenski poslanci z nemškimi konservativci do večine. In ta nova večina utegne nas pogina rešiti in pridni slovenski kmet bo v kratkem čutil, da se mu dobri časi bližajo. — Koga bomo toraj volili? Samo neustrašljive narodnjake, katerim nemškutarji in liberalci nikakor upljivati ne morejo; volili bomo može, katerih se nemškutarji še lotiti ne upajo, može, katerim se nemškutarji izognejo, ker vedó, da se s takimi za nemškutarijo nič opraviti ne da. Volili bomo samo odločne, zavedne, neustrašljive može, katerim je ponos, da so Slovenci. Špodrinoti hočemo tiste, ki se v solnci nemčurskem tako radi grejejo. Slovenski rodoljubi konjiškega in

vsakega družega slovenskega volilnega okraja! Preberite ta članek vsak po dvakrat in večkrat. V njem je zapisana sama gola resnica; postopajte v tem resnem času možato, ne dajte se slepariti in kažito svetu, da ste vredni sinovi majke naše Slave, pokažite, da ste vrli Slovenci!

Iz Celjske okolice. (Občinske volitve) bodo 23., 24. in 25. julija. Radovedni smo, kaj bojo zdaj pred temi občinskimi volitvami storili nemškutarji v Celji in v celjski okolici. Zadnjokrat, ko so se bližale občinske volitve, so hoteli nemškutarji preplahiti nas slovenske volilce s tem, da so dve tožbi vložili pri sodnji zoper najboljše in najpoštenejše može v Celji in okolici. Mislili so si, zviti nemčurji: „Če bojo okoličani zvedeli, da so njihovi dozdašnji odborniki in zaupni možje pri sodnji zatoženi, bo med vsemi volilci postal grozen strah in velik nered in mi nemškutarji bomo lahko zmagovali. Zraven tega imamo mi nemčurji svojo lastno volitveno komisijo, ki bo ovrgla zaporedoma vse slovenska, nam nasprotne pooblastila, in bo dala veljati samo nemškutarskim pooblastilom; večina mora biti toraj na naši strani.“ Toda nenškoliberalni ptički so se vjeli sami v zanjke, ktere so bili nastavili poštenim Slovencem. Slovenskih kmetov niso prestrašili, slovenskih mož niso mogli spraviti nemčurji ob zaupanje s svojimi krivičnimi tožbami. Te tožbe je deloma vrgla sodnija pod klop, deloma so jih morali nemškutarji vzeti sami nazaj in so se pred celim pametnim svetom strahovito osmešili. Zraven tega je cesarska vlada ovrgla te nepostavne volitve in zaukazala vnovič voliti; sodnijska preiskava je nadalje pokazala, da so nemškutarji ponarejali pooblastila in da so strežaji nemških liberalcev zaradi tega že zatoženi. No, oče Malle, Vi podpredsednik prajzovskega šulfereina, kaj bote pa zdaj pametnega iztuhtali, da bi se Vam tako nadležnih slovenskih kmetov znebili? Jelite, ko bi Vi in Vaš Hofman in Marjančnik mogli, pometali bi nas kar v kajho, vsaj za tiste 3 dni, ko se bojo vršile volitve; kaj ne? Pa zapomnite si stari pregovor: „kdor drugemu jamo koplje, sam v njo pade.“ — Več volilcev v celjski okolici.

Iz Brezul. Pri volilnem shodu 29. t. m. v Račah smo veliko podučljivega slišali. Govornikom smo iz sreca hvaležni; želeli bi bilo, naj bi se večkrat podobni shodi vsaj vsako leto tukaj sklicali, ker le na tak način bode naše ljudstvo k narodni zavednosti prišlo. Slišali smo, da je nevednost najdražja reč na sveti. To smo si britko skusili v osebi našega župana. Čeravno reva niti pisati in tudi celo nič nemški ne zna, hoče le biti posilinemec, liberallec. Sramoto nam je napravil, da je v okrajni za-

stop nemčurje volil; tudi občni račun si da dobro skrpata, kar je že bralcem „Slov. Gosp.“ itak znano; tukaj opomnim le eno: Hodil je po 5 pol papirja nalašč v mesto in rekel nekemu: danes sem hodil nalašč po 5 pol papirja v mesto, in si za to pot 1 fl. 50 kr. zaračunim. Županskega stola se drži kakor smola, pa menda ne bo dolgo, da se mu bo zvrnil. Sedaj pri volitvah za volilne može ga moramo izbačiti, in zvolili bomo poštene narodne može, kateri bodo g. dr. Radaja in vis. blag. g. Goedelna v deželni zbor volili. Okrajna cesta od Rač čez Brezulo, Podovo nad ptujsko goro bi bila potrebna in napravili bomo peticijo na naša poslanca g. Radaja in g. Goedelna, ktera bodeta gotovo izvoljena, da nam potem v deželnem zboru pomagata, da se nam bo tukaj okrajna cesta napravila.

A. L.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Pomorstvo naše imelo je v Poli velike in sijajne manevre vpričo cesarja, zlasti čudili so se urnim torpedo-ladjicam. — Italijani v Gorici so se tako dolgo ustavljali blagoslavljenju zastave slovenskega podpornega in delavskega društva in stavili takšnih pogojev, da so Slovenci slavnost odložili. Primorski Slovenci so silno razburjeni radi takšne lahonske nestrpljivosti. — Moravski Slovani so pri volitvah sijajno zmagali; na kmetih so si priborili 23 poslancev, v mestih 13 (prej so imeli samo 2), v velikem posestvu 8; Nemci so silno potrti. V spodnji Avstriji so takrat nemški liberalci komaj zmagali, prihodnjič prodere gotovo še več konservativnih Nemcev. Sploh mnogo Nemcev uže je, katerim preseda večno psovanje na Slovane pa nesramno škiljenje prajzovsko. Sram jih je prusačkih fraukfurtarc, ker hočejo vendar le Avstrijanci ostati. — Na Ogerskem so sedaj volitve popolnem dokončane, Tiszajevi liberalci štejejo 234 poslancev, nasprotniki samo 179. — Na hrvatskem saboru v Zagrebu zahteva dr. Subotič več samostojnosti za Srbe v cerkvenih šolskih zadevah. — V Hercegovini so roparji napali patrolo, katero je vodil lajtnant Čulinič, oficir je mrtev, 2 vojaka ranjena, vsi izropani.

Vnanje države. Kolera na Francoskem vedno huje razsaja. Iz Toulona je pobegnolo čez 30000 prebivalcev, vsaki dan umerje tam in Marseille po 20 ljudij za kolero; tudi na Italijansko je uže vdrla, v Veroni je duhoven umrl na tej strašnej bolezni. — Na Belgijskem so katoličani tudi pri volitvah za starejšinstvo zmagali, freimaurerski jarem je otesen. — Nemški cesar Viljelm pride v kratkem v Gostinjske toplice v Salcburškem. — Srbskemu

ministru Garašinu so naš cesar podelili veliki križec Leopoldovega reda. — Italijani vedno tuhtajo, kako bi nam Trst vzeli in južno Tirolsko. — Mahdi je napal Debah za brez uspeha; Hartum pa je njegov postal uže meseca maja. — Slavni ruski general Tottleben, ki je Plevno ukrotil, je umrl, le 56 let star. — Kitajci so zopet Francoze napali pred Long-Sonku ter jim pobili blizu 100 mož. Sedaj bodo jim Francozi bržčas le boj napovedati morali.

Za poduk in kratek čas.

So li res naši poslanci „Poljakom 16 milijonov šenkali?“

Naši deželni poslanci so na primer bili dr. Radaj pa kmet Fluher. Ta uže nista mogla v Gradci „Poljakom“ kaj „šenkati“. Kajti v Gradci, v deželnem zboru nimajo s „Poljaci“ ničesar opraviti. Ostanajo torej državni poslanci n. pr. baron Goedel, Bož. Raič, dr. Vošnjak, ki zahajajo tje na Dunaj. So li ti Poljakom gori navedeno svoto „šenkali“? Tudi ne. Kajti do tega še niti prilike imeli niso, ker reč ni prišla v zbornici niti v razgovor, še menje pa k sklepanju. Dokler se pa to ne zgodi, tečas ni mogoče poslancem kaj takšnega očitati.

Kaj pa tedaj je s tistimi „Poljakom šenkanimi milijoni?“

Cesar Ferdinand mili je 7. sept. 1848 podpisal sloviti patent, po katerem so grajščaki itd. zgubili pravico od kmetov tirjati tlako, raboto, desetine, grunte pa morali kmetom prepustiti v popolno last. Zato plačajo nekaj kmetje, nekaj pa državna blagajnica grajščakom odškodnine.

Na Štajerskem je več let posebna komisija delala in računila, koliko imajo kmetje plačati, koliko pa deželna blagajnica štajerska prevzeti. Naposled so kmetom odmerili vplačati odškodnine 1,912.158 fl. (rešitva), dežela štajerska pa je prevzela 22,302.900 fl. Ker pa tega ni mogla naenkrat izplačati, izdala je upnikom dolžna pisma [Grundentlastungs-Obligationen], za katerimi plačuje vsako leto 5 % obresti, vrhu tega še vsako leto poplača nekaj dolga tako, da bo vse l. 1896. dokončano. Vsi stroški do tiste dobe bodo znašali 50,388370 fl. od katerih bo večina iz deželne blagajnice vzeta, namreč 42,377.132 fl.

Tako je na Štajerskem pa tudi na Kranjskem, Koroškem itd. kder so deželni stanovi in pozneje deželni zbori vsled posebne nagodbe z ministerstvi celo rešitev v roke vzeli. Le na Gališkem, kder slovanski Poljaki stanujejo, ni bilo tako. Tam dežela ni tako kakor pri nas rešitve v roke dobila, ampak ministerstvo na Dunaji pobira doklade za gruntno rešitev, je izdalo dolžnih pisem, odmerilo kmetom deleže

za doplačevanje k rešitvi in vodi uže 30 let vse račune. Kakor je štajerski odbor prisiljen 42 milijonov izplačati iz deželne kase, jednako ministerstvo na Dunaji iz državne kase okolo 70 milijonov. Poljakom v gališkem dežel. zboru se niso izročili ne računi, ne denarji, ne dolžna pisma. Vse je v rokah ministrov na Dunaji, to pa vsled cesarskega patenta od 7. sušca 1849. kder so cesar zaukazali, da se ima rešitev gruntov v Gališkem drugače vršiti, kakor drugod, ter prevzeti v oskrbovanje po ministrih na Dunaji. Ministri so tudi deželi gališkeje precej visokih doklad za gruntno rešitev nalagali in pobirali, namreč 33³/₄ %. Le kar je potem manjkalo, to se je iz državne blagajnice doplačevalo, po 2¹/₂ milijona na leto in to hočejo sedaj nekateri zlasti nemški poslanci iz Poljakov iztirjati. Ti se pa branijo rekoč: mi smo svoje plačevali in še plačujemo za rešitev ministrom na Dunaji, sami nismo nikoli računov pa ne denarjev prevzeli naj torej ministri celo reč tudi dokončajo. In tako visi in bode bržčas dalje do konca visela. Kajti ministri in cesar so l. 1848. da bi punt na Gališkem in Vogerskem leži zadušili, sklenoli, da se od Gališke dežele (Poljakov) ne bode tirjalo to, kar se je za tamošnjo gruntno rešitev iz državne kase doplačalo. Na vse to upirajo se Poljaki in res ni mogoče potem takem tirjati od njih, zlasti pa od njihovih jako ubogih kmetov ne, da bi morali sedaj državnej blagajnici vrtni dolg 70 milijonov, kajti to je prišlo tako brez njih, na podlagi cesarskih patentov.

Ko bi nemški liberalci prav imeli, potem bi še liberalci lahko izmislili, da naj tudi štajerski kmetje l. 1896. deželnej blagajnici plačajo 42 milijonov goldinarjev nazaj, katerih je ta k rešitvi gruntov doplačala. Zoper to bili bi vsi kmetje in jihovi poslanci. Tudi bi protestirali, če bi se reklo, da jim je dežela 42 milijonov „šenkala“. Kajti štajerski kmetje so svoje rešitve uže plačali, dalje so vsako leto k onim 42 milijonom z deželskimi dokladi doplačevali; iz državne kase dobivala je pa štaj. deželna blagajnica za „laudemije“ zaračunjeni kapital 7¹/₂ milijona, obresti 7 milijonov, dalje na državne „deposite“ izplačani kapital 1,896.003 fl. in obresti 1 milijon, torej vkup okolo 17 milijonov. Ali se nebi vsi naši kmetje razsrdili, ko bi se sedaj ali l. 1896 od njih tirjalo, naj totih 17 milijonov državi ali vseh 42 milijonov državi in deželi vrnejo?

Podobno je na Gališkem; poljski kmetje so ravno tako, kakor štajerski svojo dolžnost storili ter ne gre od njih tirjati, kar se od drugih tudi ne tirja.

Tako je v resnici. Ako toraj nemški liberalci tirjajo, naj Poljaci državi 75 milijonov vrnejo, katerih pa ti v resnici dolžni niso, delajo to iz sovraštva do kmetov, iz sovraštva

do Slovanov, kajti Poljaci so slovenske narodnosti. Oni rabijo to le kot pomoček, da Nemce na Slovane hujskajo. Vrh tega pa lažejo, da bi naše vrle poslance pred ljudstvom ogrdili, jim poštenje temu pa zaupanje vkradli. To pa je nov uzrok, da svojim poštenim poslancem še bolj zaupamo in jih zopet volimo. Kajti mož, katerega se sovražnik brez laži lotiti ne more je vsega zaupanja vreden poštenjak.

Desterniški.

Smešnica 28. Nekje imajo župana, ki čuje na ime Pust pa hudo z nemčurji vleče. Neko-krat se nad Slovenca zreži: uči se nemški. Tamu odgovori, da se je uže naučil saj toliko, da ve, kaj pomeni „pust“ po nemški, namreč: „fašing“.

N.

Razne stvari.

(Volilni shod) za Breški okraj bo v nedeljo 20. t. m. na Planini (Montpreis) v gosp. Gorišekovej gostilni in v Makolah za ptujski in bistriški okraj.

(Železniški komisijon) predloži vladi trojno črto za Slatinsko železnico: prvo od Grobelna nad Šmarije, drugo po Bobovskem dolu, tretjo od Poličan.

(Slovenski uradujejo) vse občine gornje-grajskega okraja, razun ene tudi vse vranskega, obadva okrajna zastopa. Najbolje boli nemčurje, da občina sv. Pavel tudi slovenski uraduje vkljub baron Hakelbergovim živim hrastom.

(Od sv. Jurija pod Tabrom) se nam poroča, da je 7. t. m. strela udarila v Kraševčevo hišo in svinjak in tu ubila 18letno hčer Anastazijo, tovaršico pa le nekaj omotila. Hišo branile so brizgalnice domača, Grajska, Gomilska in Vranska.

(Narodne biblioteka) g. Krajčeve v Novem mestu izišel je 11. snopič, ki objavlja genljivo povest „Za kruhom“, katero je napisal poljski Senkijevič, poslovenil Pet. Miklavec, in 12. snopič, ki prinaša „Črtice iz življenja na kmetih“, spisane od Andrejčkovega Jožeta. Dodan je tudi životopis nesrečnega pisatelja. Snopič velja 15 kr.

(Vabilo) V nedeljo 13. julija ob treh popoldne napravi vsled bližajočih se volitev deželnih poslancev kat. pol. društvo v Konjicah zbor. K udeležbi vabi odbor.

(Spomin na Mozirje.) Muzikalična skladba, iz prilike blagoslovljenja zastave Savinjskega Sokola posvetila g. Josipu Lipoldu gg. Ante Sohor in Ivan Gabršek dobiva se po 15 kr. (poštne 2 kr.) pri g. Rud. Milicu v Ljubljani ali g. Ivanu Gabršku v Celji. Oblika je lična, treba, da se skladba razširi.

(Sv. mešnikovo blagoslovljenje) bo letos v Mariboru dne 16., 18. in 20. julija.

(Nemškutarija.) Živinski potni list naredi nekdo tako: Ein Stik telico 1 belo nach goro.

(Preč. g. kanonik Orožen) so izdali novo knjigo, ki popisuje zgodovino šaleške dekanije. Naslov: „Das Dekanat Schallthal von Ignac Orožen, Lavanter Domkapitular, Graz, Buchdruckerei Styria. Cena 1 fl.

(Ljubljanski Zvon) je v 5. zvezku priobčil: Sonet, Vesni, Mrtva srca, Bajki in povesti o gorjancih, Zemljepisne čertice, Akvileja, Početki slovinčarskega delovanja v Indih, Narodne stvari, Srce, Rosa, Oče za sina, Novejši pisatelji ruski, Književna poročila, Nove muzikalije, Slov. glasnik.

(S v. misijon) obhajali so v Laporji 14 dni. Preč. g. dekan Hajšek so misijonski križ blagoslovili. Znaprej bode vsako leto pri drugej fari ove dekanije podoben misijon.

(V Slatino) nečejo več škof Strosmajer in Hrvati, ker jim šulvereinska svojad preseda. To je na škodo Slatini.

(Strahovita toča) je 6. t. m. sekala v gornjem in spodnjem Doliči, Kozjaku, Paki in Tolstem vrhu slov. graškega okraja.

(Trtno uš) zasledovali so v Izvancih ljutom. okraja pa ne našli. Bojijo se, da so jo tje dobili po trsih iz Hrvatske prinesenih.

(Na mariborskem učiteljišči) so dva izvrstna Slovenca kaznovali zavoljo telegrama Sokolu v Mozirji ter iz nramitosti dali „nicht tadelfrei“. Slovenec biti je toraj greh?

(Pred porotnike) celjske kličejo našega urednika dne 6. avgusta, kakor bi on bil pisatelj neke opazke o Henkerji, učitelji v Prevalah. Toda pisatelj je naroden mož v Prevalah. Henker je luterske vere in sedaj šulvereinski učitelj na Českem.

(Grdo lažejo) slov. bistriški liberalci. Tako so „Marburgerci“ poročali, kako je naš glavni urednik dne 6. t. m. pri sv. Martinu na Pohorji kmetom govoril. Resnica pa je, da je takrat bil pri sv. Lovrenci v Slov. goricah. Tako lažejo liberalci v Slov. Bistrici. Šram jih bodi.

Listnica uredništva: Več dopisov, zlasti iz slov. bistriškega okraja, prihodnjič. G. Vetušek v Lehni ni pisatelj dopisa iz Ribnice v 26. št. „Sl. Gosp.“

Kisla voda.

Jaz podpisani priporočujem za sedANJI čas svojo izvrstno kislO vodo (Sauerbrunn) v Rogatskem okraji.

En zaboj s 25 velikimi steklenicami velja loco Poličane 3 fl. 50 kr.

Naročbe se naj pošiljajo na moj napis

France Johanus,

1—3 Slatina pri Rogateu. (Rohitsch).

Ljubljanski ZVON

Štv. VII. prinaša te spise: 1. Gorazd: Tuji pevec. Balada. — 2. Dr. Ivan Tavčar: Mrtva srca. Povest. (Dalje). — 3. J. Trdina: Bajke in povesti o Gorjancih, 20. Zagovorniki. (Konec). — 4. E. Lah: Zemljepisne črtice, III. Radovljica. — 5. J. Starè: Vinko. — 6. S. Rutar: Akvileja IV. — 7. L. Pesjakova: Popotni spomini I. — 8. Narodna pesem iz celjske okolice. — 9. G. Križnik: Pripovedka od fanta, ki je z mačkami oral. — 10. F. G. P.: Čemu? — Sneg. — Tujki. — Pesni. — 11. J. Trdina: Vinska modrost, 8—11. — 12. Janko Kersnik: Gospod Janez. Novela, (Dalje). — 13. Karl Štrekelj: Jan. Ernst Smolèr. — 14. Slovenski glasnik. — „Ljubljanski Zvon“ izhaja v mesečnih zvezkih po 4 tiskane pole velike osmerke obsežnih ter stoji za pol leta 2 gld. 30 kr.; za četrt leta 1 gld. 15 kr.

1—2

Oznanilo.

Na deželjski sadje- in vinorejski šoli vrši se letošnji II. viničarski kurz od 21. do 26. julija t. l. Udeležiti morejo se ga udeležitelji I. viničarskega kurza, ki je bil letos spomladi; naj se v pondeljek 21. julija ob 8. uri zjutra oglasijo na vinorejski šoli.

Vsak udeležitelj dobi na den 1 fl. podpore iz deželne blagajnice.

V Mariboru dne 7. julija 1884.

Ravnateljstvo deželjske sadje- in vinorejske šole.

H. Kalman,
ravnatelj.

Hišo v najem

želi sprejeti, kjer že krčma obstoji, ali pa da bi bila za krčmo ali prodajalnico pripravna, pri kakej cesti ali pa v kakošnjem obljudenem trgu ali vasi, na Dolenjskem ali na spodnjem Štajerskem. Ponudbe naj se blagovolijo pošiljati na opravišтво tega lista.

Ponudba.

V Ljutomerskih goricah je na odajo z bratvo vred lep

vinograd

v Gomili, ki meri blizo 17 oralov. Od teh je 3½ oralov pravih goric, ravno toliko je sadovnjaka, 3 oralov je njive in 6½ oralov gozda. Hiša pri goricah še je precej nova, zidana, ter ima lepo podzemeljsko klet. — Plačilni pogoji so ugodni.

Natančneje se poizve pri gospodu

Josipu Gomilšek,

v Ljutomeru.

V katoliški bukvarni v Ljubljani

se dobivajo podobice Matere Božje na lepem papirji, na katerih so natisnjene molitve, ki se po vsaki tihi sv. meši z mešnikom opravljajo.

100 podobic velja 3 gld.

1—3

Gospodarske mašine

priporoča

J. Pfeifer v Hočah

(Kötsch, Südbahn, Steiermark),

mlatilnice, ročne pa tudi da jih druge sile gonijo, s posebno napravo za čisto mlačenje, za kar je 1 delavca treba, trijere, ki izvejajo kokol, grašico, grah vsake velikosti. rezne mašine najnovejšega stroja, koruzolušnike, škropilnice za gnojnico, drozgalnice, preše za droži, samopisne tiskarnice, orodje vsake vrste, šivalnice, izvrševanje iznajdeb, izdelovanje vsakojakih modelov.

Popravila po ceni. Poročstvo 3 leta za vsako mašino.

4—10

3—6

Mlatilnice,

slamoreznice in žitočistilne stroje prodaja po strogo fabriški ceni

J. C. Demscher

Železnike, (Oberkrain.)

Loterijne številke:

V Trstu 5. julija 1884: 77, 21, 37, 86, 71
V Linci " " 73, 20, 71, 38, 18
Prihodnje srečkanje: 19. julija 1884.

V J. Leon-ovi zalogi

se bodo dobivale:

Vehike egiptovske

sanjarske bukve

po starih egiptovskih in arabskih pismih.

Na 230 strani bodo obsegale:

Predgovor, — uprava avstrijsko-ogerske številine loterije, — na kaj se mora pri stavbi posebno paziti? — Dobitki in razna srečkanja — štempeljnina za dobitke — loterijski cenovnik ali tarifa — tablica, ki kaže koliko amb in trn obsegajo 90 števil. — **2800 razkladanj sanj** z dotičnimi številkami za srečkanje — za 90 števil. sanje v podobah — kazalo srečnih in nesrečnih dni — tablica ki kaže, ktere številke se morajo staviti in razlaganje sanj v podobah.

Najnovejši natis

pomožen z številnimi, podučnimi napeljavami in s pre-rokovanjem iz zvezd ali z mesečnim listom za oba spola.

Velja samo 30 kr. mehko vezana.

☛ Po pošti 5 kr. več. ☛

☛ Kdor se jih deset naroči, dobi 11. po vrh. ☛

Pri Jan. Leonu v Mariboru

šolske ulice 2,

se dobiva papir in konverte za pisma z lepim natisom

„Pozdrav z Maribora“

tudi v nemškem jeziku.

☛ 20 komatov za 15 kr. ☛

Tiska se pa tudi, če kdo 50 pisem in 50 konvertov naroči, pozdrav od vsacega kraja.

Pošta:

Radgona
(Radkersburg.)

Radensko
kopališče
(Štajerski Vichy)

Železnična
postaja:

Spielfeld.

se svojo izvrstno slatino, katera daleč preseza po svojih tvarinah vse jedňake vrelece (kakor so: Vichy, Bilin, Gleichenberg, Selters, Ems, Preblava) in se poleg tega odlikuje potem, da ima v sebi jako mnogo ogljikove kisline in natrona, vzlasti pa, da ima tako znatno množino litija, kakeršna se ne nahaja v nobenem druzem vreleci. *) Priporoča se torej kot posebno zdravilo pri protinastih vsedih in prevlakah v kosteh, pri kamenčkih v obistih in mehurji, pri zlatej žili (hämoroidah) pri bramorjih in žleznih oteklinah in tam, kjer se tvori preobilo kisline in služi v želodeci in črevah, dalje pri zlatonici in pri zapretji.

☛ **Cene: 1 soba 30—40 kr. — 1 kopel 30 kr.** ☛

☛ **V gostilnici dobra in jako cena postrežba.** ☛

*) 1 liter Radenske slatine ima v sebi 0.06 gramov dvojno ogljikokislega litija, torej toliko, da se ga več v enem obroku ni varno povžiti. Kake vrednosti je ta sila krepki alkalij, kažejo Garrod-ovi poskusi, ki se v obče potrjujejo. Vzel je košček kosti in hrustancev od protinastih bolnikov in jih položil v trojno jednako močno tekočino litija, kalija in natrona. Ali največjo topilno moč je pokazal litij, kateri je v kratkem času ocedil kosti sočne kisline. To ga je napotilo, da je ogljikokisli litij skušal pri bolnikih za protinom, pri katerih so se vsled tega scavnicične prevlake pomanjšale in slednjič celo odpravile; to so uspehi, katere tudi drugi zdravniki pri jednacih pogojih zatrjujejo. (Primeri, kar pišejo o tem Garrod, Binz, Nothnagel, Schroff, Niemayer.)